

Η ΕΙΡΗΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΤΗΣ Α.Μ. ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΣΤΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ

(συνέχεια από τή σελ. 143 τοῦ προηγούμενου τεύχους)

Τοῦ Μητροπολίτη Πάφου κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ.

Μετά τήν απόλυση τῆς Θείας Λειτουργίας, ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκου-
μενικός Πατριάρχης προσφώνησε τόν Μακαριώτατο ὡς ἀκολου-
θως:

*«Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Νέας Ἰουστινιανῆς καί πάσης
Κύπρου κ. Χρυσόστομε,*

Ἰερώτατοι ἀδελφοί,

Εὐλογημένα τέκνα τῆς Ἐκκλησίας,

Χριστός ἀνέστη!

*Ἡ ἐφετινὴ Κυριακὴ τῶν Μυροφόρων σφραγίζεται χαρμοσύ-
νως ἀπὸ τήν παρουσίαν ἐν Κωνσταντινουπόλει τοῦ Μακαριωτά-
του Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου, εἰς τὰ πλαίσια τῆς πρώτης εἰς τήν
ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν τῶν κάτω χρόνων εἰρηνικῆς ἐπισκέψε-
ως Προκαθημένου τῆς ἀγιωτάτης Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας Κύ-
πρου εἰς τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον. Καλῶς ἦλθετε, Μακα-
ριώτατε καί πολυφίλητε Ἀδελφέ, εἰς τήν ἔδραν τῆς πρωτευθύνου
Μητρός Ἐκκλησίας! Καλῶς ἦλθετε εἰς τήν Κωνσταντινούπολιν,
τοῦ σκήπτρου τῆς ὁποίας ἐνθύμιον τιμαλφές ὡς βακτηρίαν κρα-
τεῖτε, κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου Αὐτοκράτορος Ζήνωνος παρα-
χωρηθέντα προνόμια εἰς τόν προκάτοχόν Σας ἀοίδιμον Ἀνθέ-
μιον! Καλῶς ἦλθετε εἰς τήν ἱστορικὴν ταύτην Πατριαρχικὴν Μο-*

νήν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, εἰς τάς αὐλάς τῆς ὁποίας στοιχεῖα μεγάλα τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ Γένους ἀναπαύονται! Καλῶς ἦλθετε μετά τῆς τιμίας Συνοδείας Σας ἐν μέσῳ ἡμῶν τῶν εἰλικρινῶς ἀγαπώντων καί Ὑμᾶς καί τό ποιμνιόν Σας καί τήν Κύπρον! «Ὡς ὠραῖοι οἱ πόδες [ὑμῶν] τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην, τῶν εὐαγγελιζομένων τά ἀγαθά»! (Ρωμ. ι', 15).

Ἡ ἀγιοτόκος νῆσος τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα, ἀδελφοί, ἡ Κύπρος τοῦ φίλου τοῦ Χριστοῦ Ἀγίου Λαζάρου, τῶν Ἀγίων Ἡρακλειδίου Ταμασοῦ, Δημητριάδου Χύτρων, Σπυρίδωνος Τριμυθούνητος, Ἐπιφανίου Κωνσταντίας, Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλείστου καί πλειάδος ἄλλων διακεκριμένων Ἀγίων καί ἐκκλησιαστικῶν ἀναστημάτων, ἔδωκε παλαιότερον καί εἰς τόν καθ' ἡμᾶς ἀγιώτατον Ἀποστολικόν Θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως τέσσαρας Οἰκουμενικούς Πατριάρχας: Παῦλον τόν Δ' (775-780), ἄνδρα λόγιον καί λίαν ἐνάρετον, Νικόλαον Δ' τόν Μουζάλαν (1147-1151), ἐπίσης λόγιον, ὁ ὁποῖος Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου ὢν ἐξελέγη Οἰκουμενικός Πατριάρχης, Γρηγόριον τόν Β' (1282-1285), ἱκανόν δογματικόν Θεολόγον, καί Γεράσιμον τόν Γ' (1794-1797), ἐνῶ ὑπῆρξεν εἰς δυσχειμέρους ἐποχάς καί τόπος ἐξορίας δύο Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως: Παρθενίου τοῦ Β' (1646) καί Παρθενίου τοῦ Δ' (1774), οἱ ὅποιοι μετέφεραν εἰς τήν Μεγαλόνησον τήν εὐλογίαν, τήν στοργήν, ἀλλά καί τήν πείραν τῆς πολυπαθοῦς Μητροῦς Ἐκκλησίας. Τά ἐν τῇ Μεγαλονήσῳ τρία μεγάλωνυμα Πατριαρχικά Σταυροπήγια, τοῦ Κύκκου, τοῦ Μαχαίρᾶ καί τοῦ Ἀγίου Νεοφύτου, μαρτυροῦν τόν μεταξύ Κωνσταντινουπόλεως καί Κύπρου πνευματικόν σύνδεσμον. Χαιρόμεθα δέ ἰδιαιτέρως διότι, πλὴν τοῦ Ἱερωτάτου Μητροπολίτου Πάφου κ. Γεωργίου καί τοῦ ἀδελφοῦ ἀγίου Καρπασίας κ. Χριστοφόρου, εἰς τήν Συνοδείαν τοῦ Μακαριωτάτου περιλαμβάνεται καί ὁ Ἡγούμενος τοῦ τρίτου ἐξ αὐτῶν Θεοφιλέστατος Χωρεπίσκοπος Χύτρων κ. Λεόντιος.

Ὅμως, οἱ δεσμοί τῆς Κύπρου μέ τήν Βασιλεύουσαν εἶναι ἀκό-

μη βαθύτεροι: Πέραν τοῦ ὁμοδόξου τῆς πίστεως ὑπάρχει καί τό ὁμαιμον, καί τό ὁμόφυλον, καί τό ὁμόγλωσσον, καί τό κοινόν τῆς Παραδόσεως, τῶν ἱερῶν ἡθῶν καί τῶν τιμίων παθῶν τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους. Παράλληλοι Κυρηναῖοι, παραλλήλων σταυρῶν, ἀλλά καί κοινωνοί τῆς ἰδίας ζωηφόρου ἀναστάσεως! Εἴμεθα ἀπό πάσης πλευρᾶς «ἐν σῶμα καί ἐν πνεῦμα, καθώς καί ἐκλήθημεν ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ἡμῶν» (πρβλ. Ἐφεσ. δ', 4). Κύτταρα ἅπαντες τοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντος καί αἰωνίως ζῶντος Σώματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀλλά καί ταυτοχρόνως τέκνα γνήσια τῆς καλλιγόνου μητρός Ρωμηοσύνης! Οὕτω σήμερον, ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ ἐν μέσῳ ἡμῶν τοῦ διαδόχου τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα καί τῆς τιμίας Συνοδείας αὐτοῦ, δυνάμεθα νά ἀναφωνήσωμεν μετὰ τοῦ ψαλμωδοῦ: «Ἰδοὺ δὴ τί καλόν, ἢ τί τερπνόν, ἀλλ' ἢ τό κατοικεῖν ἀδελφούς ἐπὶ τό αὐτό;» (Ψαλμ. ρλβ', 1).

Ἀδελφικῶς ἐκοινωνήσαμεν πρό ὀλίγου τοῦ κοινοῦ Ποτηρίου τῆς Ζωῆς, ὅπως καί ἀδελφικῶς ἀπό κοινοῦ ἐπίομεν καί πίνομεν τά ποτήρια τῶν συστροφῶν τῆς ἱστορίας. Ψάλλοντες τό σημερινόν ἀπολυτίκιον: «Ὅτε κατήλθες πρός τόν θάνατον ἡ Ζωή ἡ ἀθάνατος, τότε τόν ἄδην ἐνέκρωσας τῇ ἀστραπῇ τῆς Θεότητος», ὁμολογοῦμεν τήν ἀκλόνητον ἡμῶν πίστιν εἰς τόν ἐπισκέπτην τῶν «ἐν φυλακῇ πνευμάτων» (Α' Πέτρ. γ', 19) καί ἐγείροντα τούς νεκρούς Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, καί στερεοῦμεθα εἰς τήν βεβαιότητα ὅτι καί τούς ζοφερούς κευθμῶνας τῆς ἀνθρωπίνης Ἱστορίας ἐπισκέπτεται ὁ Ἐλευθερωτής Χριστός καί ἐκ τοῦ σκότους τῶν περιστάσεων αὐτῆς ἐξάγει τούς πιστούς, χαριζόμενος φῶς λυτρώσεως, δικαιοσύνης καί ζωῆς ἀκαταλύτου! Τούτου ἔνεκεν, οὐδέποτε παραιτούμεθα τῆς ἐλπίδος, ἀλλ' ἀγωνιζόμεθα, «ἐν παντί συνιστῶντες ἑαυτούς ὡς Θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, ἐν πληγαῖς,... ἐν ἀκαταστασίαις, ..., ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει Θεοῦ» (Β' Κορ. στ', 4-7). Καί ἰδοὺ ἡ παρά τοῦ Ἀναστάντος ἐπιβράβευσις τῆς τοιαύτης ἡμῶν πίστεως καί στάσεως ζωῆς: Ὑπάρχομεν! «Ὡς ἀγνοούμενοι καί ἐπιγινωσκόμενοι, ὡς ἀποθνήσκοντες καί ἰδοὺ ζῶμεν, ὡς

παιδευόμενοι καί μή θανατούμενοι, ὡς λυπούμενοι ἀεὶ δέ χαίροντες, ὡς πτωχοὶ πολλοὺς δέ πλουτίζοντες» (Β' Κορ. στ', 9-10).
Ἐπάρχομεν καί καταγγέλλομεν εἰς τόν κόσμον τήν Ἀνάστασιν!
Ἐπάρχομεν καί σαλπίζομεν τήν βεβαιότητα τῆς ἐλπίδος! Ἐπάρχομεν καί κηρύσσομεν τήν ἐνυπόστατον Ἀλήθειαν καί Ζωήν!
Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἔνεκεν!

Μακαριώτατε καί πολυφίλητε Ἀδελφέ!

Ἀπό τό συλλείτουργο τοῦ Μακαριωτάτου
μέ τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη.

Αἱ ἡμέραι τάς ὁποίας διέρχεται ὁ Χριστιανικός κόσμος καί ὁλόκληρος ἡ ἀνθρωπότης εἶναι ἐξόχως χαλεπαί. Ἡ σοβοῦσα παγκόσμιος κρίσις δέν εἶναι μόνον οἰκονομική. Εἶναι πρωτίστως πνευματική καί ἠθική, εἶναι κρίσις ἀξιῶν, εἶναι «ὑβρις» ἔναντι τοῦ Δημιουργοῦ καί τῆς ὅλης Δημιουργίας. Τοῦτο μεγεθύνει τήν ἀδήριτον ἀνάγκην συστηματικῆς ἀδελφικῆς συνεργασίας πασῶν τῶν

ἐπὶ μέρους ἀγιωτάτων Ἐκκλησιῶν «ἐν Πνεύματι Ἀγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει Θεοῦ» (Β΄ Κορ. στ΄, 7), ὥστε νά δίδεται ἀπό κοινοῦ πειστική ἢ μαρτυρία τοῦ Εὐαγγελίου, νά βοηθῇται οὐσιαστικῶς ἢ ἐν συγχύσει ὑπάρχουσα ἀνθρωπότης, νά ἀντιμετωπίζωνται ριζικῶς αἱ ποικιλώνυμοι κρίσεις, νά ἀπομονοῦται ὁ πάσης φύσεως φανατισμός, νά καλλιεργῇται πνεῦμα κατανοήσεως, εἰρήνης, φιλίας καί ἀλληλεγγύης μεταξὺ τῶν προσώπων καί τῶν λαῶν. Ἔχομεν ἐνώπιον ἡμῶν μακράν καί σκληράν ὁδόν, εἰς τὴν ὁποίαν καλούμεθα νά προχωρήσωμεν «ἐν σοφίᾳ» (πρβλ. Κολ. δ΄, 5), ἀλληλέγγυοι, «μιᾶ ψυχῇ συναθροῦντες τῇ πίστει τοῦ Εὐαγγελίου» (Φιλιπ. α΄, 27), «σύμψυχοι, τό ἓν φρονοῦντες» (Φιλιπ. β΄, 2) κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

Ταῦτα, Μακαριώτατε, μετὰ ἐκτενοῦς ἀγάπης καί βαθείας τιμῆς πρὸς τό προσφιλέστατον καί διακεκριμένον πρόσωπόν Σας, δεχθῆτε τὰ μικρά ταῦτα δῶρα καί μνημονεύετε, παρακαλοῦμεν, ἡμῶν, τῆς ἐνταῦθα ὁμογενείας, καί τῶν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς τέκνων τοῦ καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου εἰς τὰς θεοπειθεῖς προσευχάς Σας. Χριστός ἀνέστη! Τό φῶς τοῦ Ἀναστάντος νά φωτίζῃ τὴν Κύπρον καί τὰ φωτόμορφα τέκνα της, ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον».

Στὴν ἀντιφώνησή του ὁ Μακαριώτατος εἶπε:

«Παναγιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καί Οἰκουμενικέ Πατριάρχα κ.κ. Βαρθολομαῖε,

Μέσα στὴν ἀναστάσιμη περίοδο, πού καταναγάζεται ἀπὸ τό ἀνέσπερο φῶς, τό προελθόν ἐκ τοῦ θεοδέγμονος τάφου, «ἡ χάρις τοῦ ἀγίου Πνεύματος ἡμᾶς συνήγαγε» στή θεοδόξαστη αὐτὴν Πόλῃ, τὴν ἔνδοξο Κωνσταντινούπολιν, γιὰ νά δώσουμε τὴ μαρτυρία τῆς ἐνότητος καί τῆς ἐν Χριστῷ ἀναστάντι ἀκαταλύτου ἀγάπης μας.

Καί ἤδη, «τὴν τρισυπόστατον Θεότητα προσκυνήσαντες», κατὰ τὴν ἱερά αὐτὴ συλλειτουργία μας, ὁμολογήσαμε τὴν σῶζουσαν κοινὴν πίστιν τῶν Ὁρθοδόξων. Ἀξιοθέντες τοῦ Δείπνου τοῦ

Κυρίου τοῦ Μυστικοῦ, καί εὐχηθέντες «ἐκτυπώτερον Αὐτοῦ μετασχεῖν ἐν τῇ ἀνεσπέρῳ ἡμέρᾳ τῆς βασιλείας Του», ἐκφράζουμε τίς ὀλοκάρδιες εὐχαριστίες μας γιά τούς θερμούς λόγους τῆς ἀγάπης Σας.

Κάθε Θεία Λειτουργία, ὅπου καί ἄν τελεῖται, σέ μεγαλοπρεπεῖς καθεδρικούς ναούς ἢ σε φτωχές καλύβες, καί σέ ὅποιοδήποτε μέρος τῆς γῆς, ἔχει τό ἴδιο μυστικό μεγαλεῖο. Ὅταν, ὅμως, λειτουργεῖ κανεῖς στήν Κωνσταντινούπολη, καί ἰδιαίτερα στήν ἱστορική καί περίπυστη Μονή τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ, αὐθόρμητα ἡ σκέψη του στρέφεται πίσω καί ἀγκαλιάζει τό παρελθόν. Συνομιλεῖ μέ τούς αἰῶνες, συναλλάσσεται μέ τούς εὐκλειεῖς προγόνους του, αὐτούς πού χρημάτισαν δαδοῦχοι τῆς πίστεως καί τοῦ ἔθνους.

Κορυφώνονται στόν χῶρο τοῦτο τά ἔντονα συναισθήματα πού μᾶς κατακλύζουν ἀπό τήν πρώτη στιγμή πού πατήσαμε τά ἱερά χώματα τῆς Βασιλεύουσας Πόλης τῆς καρδιάς μας.

Καί, πράγματι, Παναγιώτατε! Ἡ ἐπίσκεψή μας ἐδῶ δέν συγκρίνεται μέ ὅποιαδήποτε ἐπίσκεψή μας σέ ὅποιαδήποτε ἄλλη Ἐκκλησία. Οὔτε καί ὁ Προκαθήμενος ὅποιασδήποτε ἄλλης Ἐκκλησίας, παρά τήν κοινή πίστη καί τό μεγάλο σεβασμό πρός τό πρόσωπό Σας καί τήν πρωτόθρονη Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως, θά μπορούσε νά νιώσει τά συναισθήματα, πού κατακλύζουν ἐμᾶς σήμερα. Κοινή ἐθνική φύτρα, ὑπερχιλιετές κοινόν ἔνδοξο παρελθόν, κοινοί ἀκολουθήσαντες ἀσέληνοι αἰῶνες δουλείας, περιπέτειες καί παθήματα καί κοινές ιδιοτροπίες τῆς Ἱστορίας, δημιουργοῦν μέσα μας μίαν ἰδιάζουσα κατάσταση.

Ἦλθαμε, σήμερα, ὡς προσκυνηταί τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου, τοῦ Πρωτοκλήτου μαθητοῦ τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἱδρυτοῦ καί προστάτου τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας. Ἦλθαμε νά χαιρετήσουμε, ἐν εὐλαβείᾳ, Ἐσᾶς, τόν διάδοχο τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καί τοῦ Φωτίου τοῦ Ὁμολογητοῦ, τόν Οἰκουμενικόν Πατριάρχη, τήν «ζῶσαν καί ἔμψυχον εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ», τόν Σίμωνα τόν Κυρηναῖον τόν αἵροντα τόν σταυρόν

τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ ποιμνίου Του, καί νά ζητήσουμε τίς θεοπειθεῖς εὐχές Σας.

Ἦλθαμε ταπεινοί προσκυνηταί τῶν Ἐκκλησιῶν, τῶν «εἰς Ἔφεσον καί εἰς Σμύρναν καί εἰς Πέργαμον καί εἰς Θυάτειρα καί εἰς Σάρδεις καί εἰς Φιλαδέλφειαν καί εἰς Λαοδίκειαν» (Ἀποκ. α', 11), τῶν ὁποίων, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, «ἐκινήθη ἡ λυχνία ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς» (πρβλ. Ἀποκ. β', 5).

Ἦλθαμε νά χαιρετήσουμε τούς «ἀπ' αἰῶνος νεκρούς», τά σώματα τῶν ὁποίων λιπαίνουν τούς τόπους τῶν ὀνείρων μας, τούς Χριστιανούς «Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας καί Βιθυνίας» (Α' Πέτρ. α', 1).

Ἦλθαμε νά προσκυνήσουμε καί νά κλάψουμε στήν Ἁγία Σοφία, στή Μονή τῆς Χώρας, στή Μονή τοῦ Στουδίου. Νά ψηλαπήσουμε τά πάθη τῆς Φυλῆς μας, νά ὑποκλιθοῦμε στούς λίγους, πού ἐναπέμειναν ἐδῶ, σ' αὐτούς πού ὥρισαν στή ζωή τους νά φυλάσσουν Θερμοπύλες.

Ἦλθαμε νά ἐκφράσουμε τή βεβαιότητα καί τήν πίστη μας ὅτι, παρά τίς περιπέτειες τῆς Ἱστορίας καί τίς δυσκολίες τῶν καιρῶν, θά ἀνατεílουν καλύτερες μέρες καί γιά τόν σεβάσμιό αὐτό Θεσμό, ἀλλά καί γιά ὅσους τόν ὑπηρετοῦν. Οἱ δρόμοι πού ἐπιλέγει ὁ Θεός καί οἱ νόμοι πού χρησιμοποιεῖ, οὔτε ταυτίζονται, οὔτε καί ὁμοιάζουν μέ τούς δικούς μας. «Οὐ γάρ εἰσιν αἱ βουλαί μου ὥσπερ αἱ βουλαί ὑμῶν» (Ἠσ. νε', 8), λέγει ὁ Θεός. Οἱ βουλές τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀνεξιχνίαστες καί τά σχέδιά Του ἀπρόσιτα στή λογική μας. Ὁ Θεός «δύναται καί ἐκ τῶν λίθων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ» (Ματθ. γ', 9). Δύναται «ἀναγαγεῖν ἐκ τῶν τάφων τόν λαόν Του» (Ἰεζ. λζ', 13), ἀπό μία σπίθα νά ἀνάψει πυρκαγιές.

Μᾶς διαβεβαιώνει πρός τοῦτο ἡ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ, ἀλλά καί ἡ εἰδική γιορτή τῶν Μυροφόρων, πού ἐπιτελοῦμε σήμε-
ρα. Ἡ Ἀνάσταση εἶναι ἡ τρανότερη ἀπόδειξη ὅτι «μειζων ὁ ἐν ἡμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ» (Πρβλ. Α' Ἰω. δ', 4). Καί ὅτι οἱ δοκιμασίες τῶν ἀνθρώπων εἶναι προσωρινές. Ἡ σιωπή τοῦ Θεοῦ εἶναι πρόσκαιρη. Ὅπως τελική ἔκβαση τοῦ θείου πάθους ἦταν ἡ νίκη καί ὁ

θρίαμβος, ἔτσι θά συμβεῖ καί μ' ἐμᾶς καί μέ τήν ἱεράν αὐτήν καθέδρα καί τόν ἐνταῦθα λαόν τοῦ Θεοῦ, ἀλλά καί μέ τόν Κυπριακό λαό. Ἡ ἐορτή τῶν Μυροφόρων, ἀπό τήν ἄλλη, διαμηνύει ὅτι ἡ ἀνθρώπινη λογική, πού μελετᾷ τοὺς συσχετισμούς δυνάμεων καί τά διαπλεκόμενα συμφέροντα τῶν ἰσχυρῶν, δέν μπορεῖ νά ἐξηγήσει τά μυστήρια τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' οὔτε καί τοῦ κόσμου τούτου. Οἱ Μυροφόρες ἦλθαν πρὸς τόν τάφο, παραμερίζοντας τίς ἀντιρρήσεις τῆς λογικῆς. Ἡ λογική ἔλεγε ὅτι τό ἐγχείρημα ἦταν ἀδύνατο. Ὁ λίθος τοῦ μνημείου τεράστιος, οἱ φύλακες παρόντες, ὁ φόβος παντοῦ. Καί ὅμως ὁ λίθος ἐκυλίσθη, ὁ τάφος ἀνεώχθη, ὁ Χριστός ἠγέρθη. Ἡ Ἀνάσταση ἀνέτειλεν ἔξω ἀπὸ τά ἀνθρώπινα μέτρα καί τοὺς ἀνθρώπινους ὑπολογισμούς. Καί ἐμεῖς βιώνουμε, τώρα, τήν ταπείνωση, τόν φόβο γιά τό μέλλον, τοὺς ποικίλους περιορισμούς. Πιστεύοντας, ὅμως, στήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ, ὑπερβαίνουμε τά ἐμπόδια, πού θέτει ἡ λογική μας καί προσβλέπουμε μέ αἰσιοδοξία στό μέλλον.

Παναγιώτατε, «ἐν τῷ ναῷ τούτῳ ἐστῶτες», σήμερον, «ἐν οὐρανῷ ἐστάναι νομίζομεν». Αἰσθανόμαστε συμπροσευχομένους εὐσεβεῖς Βασιλεῖς, εὐλαβεῖς Πατριάρχες καί Ἀρχιερεῖς, πλῆθος μαρτύρων καί ἀσκητῶν, οἱ ὅποιοι, ἄλλοι «ἐν μαρτυρίῳ», ἄλλοι «ἐν μαρτυρίᾳ», καί ἄλλοι «ταῖς τῶν δακρύων αὐτῶν ροαῖς καί τοῖς ἐκ βάθους στεναγμοῖς» ἐκαλλιέργησαν πνευματικά τό ἔδαφος τῆς περιοχῆς καί ἔδωσαν «καρπὸν ἑκατονταπλασίονα».

Ἐνωτιζόμαστε φωνές ἀπὸ τό παρελθόν. Συγκλονιζόμαστε ἀπὸ ἱερές ἐνθυμήσεις. Νιώθουμε ρῖγος ἀπὸ τό πλῆθος τῶν ἱστορικῶν ἀναμνήσεων. Ψηλαφοῦμε τήν ἄμαχον προστασίαν τῆς Ὑπερμάχου Στρατηγοῦ, ἐφαπλουμένην ἐπὶ τήν Πόλιν καί τόν λαό της. Βλέπουμε τοὺς Θεοφόρους Πατέρας νά συνέρχονται «θεαρχίῳ νεύματι» στήν Πόλιν αὐτή, στή γειτονική Χαλκηδόνα καί εἰς τὰς μακρύτερον κειμένας Νίκαιαν καί Ἐφεσον, νά ἀπελαύνουν «τοὺς βαρεῖς καί λοιμώδεις λύκους», νά ἐκθέτουν «ὄρον θεοδίδακτον» καί νά ὀρθοτομοῦν τόν λόγον τῆς ἀληθείας.

Γιά τήν εὐκαιρία πού μᾶς δίνετε γιά ὅλα αὐτά, Παναγιώτατε,

τόσο ἐμεῖς, ὅσο καί ἡ συνοδεία μας, Σᾶς εὐχαριστοῦμε ιδιαίτερα.

Εἶναι φυσικό, κατά τίς στιγμές αὐτές τῆς μέγιστης πνευματικῆς συγκίνησης, τώρα πού μέ τήν ἱεουργία τοῦ μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας γευθήκαμε τοῦ Ὑψίστου τῆς ζωῆς, ὁ ὁποῖος κατὰ τόν ἱερό Χρυσόστομο «τήν ζωὴν ἡμῶν συγκροτεῖ καί ταύτην καί τήν μέλλουσαν», τώρα πού διά τοῦ Χριστοῦ γίναμε «ἐν, ἐν ἀλλήλοις», εἶναι φυσικό, ἐπαναλαμβάνουμε, νά φέρουμε στή μνήμη μας καί νά ἐκθέσουμε, ἐν συντομίᾳ, τοὺς ἱστορικούς δεσμούς πού ἀνέκαθεν συνδέουν τίς Ἐκκλησίες μας.

Στήν Κύπρο, ὅπως γνωρίζετε, Παναγιώτατε, τελεσιουργεῖται τό μυστήριον τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων καί ἱεουργεῖται τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Κυρίου ἀδιάκοπα, ἀπό τά πρῶτα χρόνια τοῦ Χριστιανισμοῦ μέχρι καί σήμερα. Στήν ιδιαίτερη πατρίδα μας ἡ ἐν Χριστῷ ἀποκάλυψη καί σωτηρία, πού κήρυξαν οἱ Ἀπόστολοι Βαρνάβας καί Παῦλος, συνεπικουρούμενοι καί ἀπό τόν Μᾶρκον, τό 45μ.Χ., βρῆκαν ἀπ' ἀρχῆς γόνιμο ἔδαφος καί ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ὡς «ἄμπελος ἐκκληματοῦσα», κάλυψε κάθε σπιθαμή τοῦ ἐδάφους της. Γιά δύο χιλιάδες χρόνια τώρα, ἡ Ἐκκλησία μας, ἡ Ἐκκλησία τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα, πολλές φορές μέσα ἀπό δύσκολες καί ἀντίξοες συνθήκες, πρόσφερε, καί ἐξακολουθεῖ νά προσφέρει, τοὺς καρπούς τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς καί δράσης της.

Παρά τό μικρό μέγεθός της, ἡ Ἐκκλησία μας βρέθηκε πάντα παροῦσα στά ἐκκλησιαστικά δρώμενα. Πῆρε μέρος σ' ὅλες τίς Οἰκουμενικές Συνόδους καί διέπρεψε ἐπὶ ἀγιότητι καί ἀρετῇ. Ἔδωσε, ἐκτός ἀπὸ τό Βαρνάβα, καί ἄλλους πολλοὺς ἁγίους, παγχριστιανικῆς ἐμβέλειας, ὅπως εἶναι ὁ Σπυρίδων ὁ Τριμυθοῦντος, ὁ Ἐπιφάνιος ὁ Κωνσταντίας, ὁ Ἰωάννης ὁ Ἐλεήμων, ὁ Νεόφυτος ὁ Ἑγκλειστος. Ὅλοι αὐτοὶ συναγάλλονται σήμερα μαζί μέ τοὺς κατ' ἐξοχὴν ἁγίους τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τόν Ἀπόστολο Ἀνδρέα, τόν Στάχυν, τόν Γρηγόριο τόν Θεολόγο, τόν Ἰωάννη τόν Χρυσόστομο, τόν Φώτιο, τόν Ταράσιο, τόν Γερμανό καί τόσους ἄλλους, ὁρῶντες τήν πρώτην ἐπίσημη ἐπίσκεψη Προ-

καθημένου τῆς Κυπριακῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Μακριά ἀπὸ τῆ Βασιλεύουσα, καὶ ἀπομονωμένη ἀπὸ τὸν ὑπόλοιπο ἐθνικὸ κορμό, ἡ Κύπρος συνάντησε πολλές περιπέτειες στὴν ἱστορικὴ πορεία της. Καὶ ἡ Ἐκκλησία μας, περιβεβλημένη μὲ εἰδικὰ αὐτοκρατορικά προνόμια, γιὰ αἰῶνες ἐβάστασε, καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ βαστάζει, τὸν σταυρὸν τοῦ μαρτυρίου τοῦ πληρώματός της. Τό βάρος τῆς σημερινῆς ἐπαχθοῦς δουλείας μας μόνον Ἐσεῖς μπορεῖτε νὰ ἀντιληφθεῖτε πλήρως.

Ἐν ἡμέραις θλίψεων καὶ δοκιμασιῶν, ἡ Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔτεινε πρὸς τὴν Κυπριακὴ Ἐκκλησία, πάντοτε, χεῖρα βοηθείας. Ἐὰν σέ ἄλλους λαοὺς μετέδωσε τὸν Χριστιανισμό καὶ σέ ἄλλους πρόσφερε ἀλφάβητο, τέχνες καὶ πολιτισμό, σέ μᾶς πρόσφερε, πολλάκις, ἀνακούφιση καὶ προστασία, γιὰ κάποιο διάστημα, μάλιστα καὶ φιλοξενία ὁλόκληρου τοῦ λαοῦ μας στὴν περιοχή τοῦ Ἑλλησπόντου, στή Νέα Ἰουστινιανούπολη. Εὐχαριστοῦμε γιὰ ὅλα αὐτά βαθύτατα.

Ἡ προσφορά τοῦ Οἰκουμενικοῦ αὐτοῦ Θρόνου πού, ὡς λυχνία, μεταδίδει, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ εὐσεβοῦς βασιλέως καὶ Ἰσαποστόλου Κωνσταντίνου, «τοῖς ἐγγύς καὶ τοῖς μακράν» τό ἀνέσπερο φῶς τῆς Ὁρθόδοξης πίστεως μας, εἶναι ἀνυπολόγιστη. Ἡ ἀκριβὴς διατύπωση τῶν δογμάτων, ἀπὸ τοῦ Χριστολογικοῦ μέχρι καὶ τοῦ δόγματος περί διακρίσεως θείας Οὐσίας καὶ θείων Ἐνεργειῶν, εἶναι ἔργο δικό του. Μά καὶ ἡ ἀνάπτυξη καὶ διαφύλαξη τῆς λειτουργικῆς τάξης, πού ἔχει κατὰ τὸν ἅγιο Συμεὼν Θεσσαλονίκης «τό τῶν θείων ἀπ' ἀρχῆς παραδόσεων ἀπαράθραυστον», πάλιν ἀπὸ τὸν πάνσεπτο αὐτόν Θρόνο ἐπετεύχθη. Καὶ ἡ διάσωση τοῦ Γένους μας, σέ ὥρες χαλεπές, ὀφείλεται στή Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ, ἡ ὁποία ἀπέβη γι' αὐτό ἡ ὄρνις ἡ ἐπισυνάγουσα «τά νοσσία ἐαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας» (Ματθ. κγ', 37).

Δέν ἀγνοοῦμε, Παναγιώτατε, τό ἔργο πού καὶ στὸν σημερινό κόσμο, μὲ τά πολλὰ ἐξειδικευμένα προβλήματα, ἐπιτελεῖ τό Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο. Οὔτε καὶ μᾶς διαφεύγει τό πολυσή-

μαντο ἔργο πού Ἑσεῖς προσωπικά ἐπιτελεῖτε, ἐργαζόμενος μέρα καί νύχτα, σέ πλείστους ὅσους τομεῖς ὑπέρ τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά καί τοῦ σύμπαντος κόσμου.

Ἐκτιμοῦμε τή μεγάλη προσπάθειά Σας γιά ἀναθέρμανση καί πρόοδο τῶν θεολογικῶν διαλόγων μέ τίς ἄλλες Ἐκκλησίες, καθώς καί τήν ἐνεργό ἀνάμιξή Σας στίς προσπάθειες καταλλαγῆς καί συνεννόησης τῶν ἀνθρώπων, πού ἀνήκουν σέ διαφορετικές θρησκείες.

Ἀπό τό συλλεῖτουργο τοῦ Μακαριωτάτου μέ τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη καί Ἀρχιερεῖς ἀπό τίς Ἐκκλησίες Κωνσταντινουπόλεως καί Κύπρου.

Στό σύγχρονο κόσμο, τό στίγμα τοῦ ὁποίου, παρά τήν τεράστια πρόοδο σέ πολλούς τομεῖς τῆς Ἐπιστήμης καί τῆς Τεχνολογίας, προσδιορίζεται ἀπό τήν ὑποχώρηση τῶν ἀξιῶν καί τή συνεχῶς αὐξανόμενη εἰδωλοποίηση παθῶν καί ἐπιθυμιῶν, ἡ εὐθύνη μας, ὡς Ποιμένων, γίνεται ἀκόμη πιο μεγάλη. Ὁφείλουμε νά

πορευθοῦμε «ἔμπροσθεν τοῦ ποιμνίου», παρέχοντας τόν ἑαυτό μας, «ἐν λόγοις καί ἔργοις», παράδειγμα πρὸς μίμηση. Θεωροῦμε τόν ἑαυτό μας εὐνοημένο ἀπὸ τόν Θεό καί γιὰ τήν εὐκαιρία πού μᾶς παρέχεται νά συζητήσουμε μαζί Σας, Παναγιώτατε, τὰ κρίσιμα αὐτά προβλήματα πού ἀπασχολοῦν καί τούς πιστοὺς τῶν δύο Ἐκκλησιῶν μας, ἀλλὰ καί ὁλόκληρο τόν κόσμο.

Μέ τέτοια αἰσθήματα ἦλθαμε στή θεοφρούρητη Πόλη Σας, Παναγιώτατε. Καί μέ τέτοια αἰσθήματα ἀγάπης καί τιμῆς Σᾶς περιβάλλουμε. Παρακαλοῦμε τόν Θεό νά χαρίζει σ' Ἐσᾶς μέν, προσωπικά, σταθεράν ὑγεία καί ἀκμή δυνάμεων, στή δέ Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως εὐστάθεια, γρήγορη ἀπαλλαγή ἀπὸ τὰ δεινά καί τίς δυσκολίες καί κάθε εὐλογία, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ὅλης Ὁρθοδοξίας. Σᾶς μεταφέρουμε τήν υἱική ἀγάπη καί τόν ἀπέραντο σεβασμό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τοῦ κλήρου καί ὁλόκληρου τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος ἀναμένει, ὅποτε Ἐσεῖς κρίνετε τόν χρόνο κατάλληλο, νά τόν ἐπισκεφθεῖτε καί νά τόν εὐλογήσετε».

Ἀξίζει νά σημειωθεῖ ὅτι τόσο ὁ ναός, ὅσο καί ὁ αὐλῆος χώρος τῆς Μονῆς ἦσαν κατάμεστοι ἀπὸ πιστοὺς, πού εἶχαν ἔλθει ἀπὸ τὰ διάφορα μέρη τῆς Κωνσταντινούπολης, ὅσο καί ἀπὸ τήν Ἑλλάδα. Ἡ Θεία Λειτουργία μεταδιδόταν δορυφορικά στήν Κύπρο καί, μέσω τοῦ ΡΙΚ, σ' ὅλο τόν κόσμο. Στή Λειτουργία παρέστη καί ὁ Γενικός Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος στήν Κωνσταντινούπολη κ. Βασίλειος Μπορνόβας.

Ἀμέσως μετά τό πέρας τῆς ὅλης τελετῆς, ὁ Παναγιώτατος τέλεσε τρισάγιο στοὺς τάφους τῶν Προκατόχων του, πού βρίσκονται στήν αὐλή τῆς Μονῆς, ὁ δέ Μακαριώτατος μοίρασε στό πολυπληθές ἐκκλησίασμα κόκκινα αὐγά. Μέ ἐντολή τοῦ Πατριάρχου μοίρασα καί ἐγώ τό ἀντίδωρο.

Στή Μονή Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ ὑπηρετεῖ μικρός ἀριθμός μοναζουσῶν ἀπὸ τήν Ἑλλάδα, πού ἐναλλάσσονται κάθε τρεῖς μῆνες. Παλαιότερα πρόσφεραν τίς ὑπηρεσίες τους ἐκεῖ καί μοναχές ἀπὸ τήν Κύπρο. Ὑπεύθυνος τῆς Μονῆς, ὡς ἡγουμενεύ-

ων, εἶναι ὁ Μητροπολίτης Σασίμων Γεννάδιος, λόγιος Ἱεράρχης, γνωστός σ' ὅλο τόν Ὁρθόδοξο κόσμο ἀπό τούς θεολογικούς διαλόγους Ὁρθοδόξων μέ ἑτεροδόξους. Στήν Κύπρο εἶχε ἔλθει τόν περασμένο Ὀκτώβριο στό διάλογο μέ τούς Ρωμαιοκαθολικούς. Ὁ Μητροπολίτης Σασίμων εἶναι Γραμματεὺς τῆς Μεικτῆς Ἐπιτροπῆς γιά τό διάλογο Ὁρθοδόξων-Ρωμαιοκαθολικῶν. Στό γρα-

Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου, ὁ Μητροπολίτης Πάφου καί ὁ Χωρεπίσκοπος Καρπασίας μετά τή θεία λειτουργία.

φεῖό του, στή Μονή, προσφέρθηκε καφές καί στή συνέχεια, σέ μεγάλη αἴθουσα τῆς Μονῆς, ἔγινε ἡ καθιερωμένη ἑορταστική ἐκδήλωση γιά τήν πανήγυρη τῆς Μονῆς καί τήν ἐπίσκεψη τοῦ Παναγιωτάτου, ὁ ὁποῖος λειτουργεῖ κάθε χρόνο στή Μονή κατά τήν Κυριακή τῶν Μυροφόρων. Στήν ἐκδήλωση παρευρέθησαν οἱ κάτοικοι τῆς Κωνσταντινούπολης, λίγοι καί, οἱ περισσότεροι, μεγάλης ἡλικίας. Εἶναι καί γι' αὐτούς μιά εὐκαιρία νά συναντῶνται ἀπό καιρό σέ καιρό. Μιά ἡλικιωμένη κυρία, ἔντονα ἐκδηλωτική,

μᾶς εἶπε μέ παράπονο: «Κάθε φορά πού συναντιόμαστε, μετροῦμε τούς ἀπόντες...». Στήν εκδήλωση προσφώνησε τόν Παναγιώτατο καί τόν Μακαριώτατο ὁ Ἡγουμενεύων, Μητροπολίτης Σασίμων, καί ἀντιφώνησε ἀπευθυνόμενος πρός τό ποίμνιό του ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης. Στή συνέχεια ἀπηύθυνε εὐχές, λόγω τῆς ἐόρτιας ἡμέρας, καί ὁ Μακαριώτατος. Ἀκολουθῶς ἡ Μονή δεξιώθηκε ὅλους τούς παρευρεθέντες.

Στίς 2.00'μ.μ. παρετέθη ἐπίσημο γεῦμα στήν τραπεζαρία τῆς

*Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου
καί τά λοιπά μέλη τῆς Κυπριακῆς Ἀντιπροσωπείας μέ προσκυνητές
στή Μονή Βαλουκλῆ.*

Μονῆς ἀπό τήν Α.Θ.Π. τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη πρός τιμή τοῦ Μακαριωτάτου καί τῆς συνοδείας του. Κατά τή διάρκεια τοῦ γεύματος, ὁ Παναγιώτατος προσφώνησε τήν Α.Μ. τόν Ἀρχιεπίσκοπο Κύπρου ὡς ἑξῆς:

«Μακαριώτατε,
Ἰερώτατοι,
Λοιποὶ ἐκλεκτοὶ καὶ ἀγαπητοὶ συνδαιτυμόνες,
Χριστὸς Ἀνέστη!

Ὁ ἅγιος Νικόλαος ὁ Καβάσιλας ὑπογραμμίζει ὅτι ἡ Ἐκκλησία «σημαίνεται ἐν μυστηρίοις». Τελέσαντες πρὸ ὀλίγου τό κύριον καὶ κεντρικόν καὶ κορυφαῖον μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας, «ἐσημάναμεν» καὶ ἐφανερώσαμεν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ Μακαριωτάτου καὶ τῶν λοιπῶν συλλειτουργῶν ἡμῶν, καὶ ὅλου τοῦ συμπροσευχηθέντος πιστοῦ ἐκκλησιάσματος, τὴν ἀλήθειαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἀρραγῇ ἐνότητά αὐτῆς ἐν τῷ Θεανθρωπίνῳ προσώπῳ τοῦ ἐκ νεκρῶν Ἀναστάντος Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Κοινωνήσαντες τοῦ τιμίου Δεσποτικοῦ Σώματος καὶ τοῦ ἁγίου Αἵματος ἐκ τοῦ κοινοῦ Ποτηρίου τῆς Ζωῆς, ἐβιώσαμεν καὶ πάλιν ἐμπειρικῶς τὴν ἀλήθειαν ὅτι εἴμεθα ἀλλήλων μέλη, κύτταρα ζῶντα τοῦ παναγίου ἐμψύχου καὶ ἐλλόγου Σώματος τοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντος καὶ αἰωνίως ζῶντος Θεανθρώπου!

Ἦδη, μέ τὴν ψυχὴν, τὸν νοῦν καὶ τό σῶμα ἡμῶν πλήρη Χριστοῦ, μεταλαμβάνομεν καὶ τροφῆς ὑλικῆς, πρὸς δόξαν Αὐτοῦ, παρακαθήμενοι εἰς ἀδελφικὴν τράπεζαν ἀγάπης, ἵνα ἀποδώσωμεν ἰσορρόπως καὶ τῷ σώματι τὰ εἰς αὐτό ἀναγκαῖα. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐκφράσωμεν τὴν εὐαρέσκεϊαν ἡμῶν εἰς τὸν ὑπεύθυνον τῆς Πατριαρχικῆς ταύτης Μονῆς Ἰερώτατον Μητροπολίτην Σασίμων κ. Γεννάδιον, ἄνδρα λόγιον, ἀκαταπόνητον καὶ θυσιαστικόν ἐν τῇ διακονίᾳ του εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, διὰ τὴν μεμεριμνημένην φροντίδα τῆς ἐτοιμασίας τοῦ ἐπισήμου τούτου Γεύματος, καθὼς καὶ εἰς τὰς ἐνταῦθα ἐνασκουμένας καὶ διακονούσας Μοναχάς, αἱ ὁποῖαι ἐξαντλητικῶς ἐμόχθησαν καὶ διὰ τό Γεῦμα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ὅλην προετοιμασίαν τῆς σημερινῆς πανηγύρεως. Μνησθεῖν τοῦ κόπου των ὁ Ἀναστάς καὶ εἶθε ὅλοι νὰ τύχωμεν, διὰ πρεσβειῶν τῆς Ἐφόρου τῆς Μονῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, «ξενίας δεσποτικῆς καὶ ἀθανάτου τραπέζης» ἐν τῇ Βα-

σιλεία Του, τῇ «Χώρα τῶν ζώντων», μετά πάντων τῶν ἀπ' αἰῶνος εὐαρεστησάντων Αὐτῷ!

Ἡ ἀπό ἐτῶν ποθουμένη καί ἀναμενομένη ἐπίσημος παρουσία ἐν Κωνσταντινουπόλει τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς «θαλασσοφίλητης» νήσου καί Προκαθημένου τῆς κατ' αὐτήν ἀγιωτάτης Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας, φέρει ἐνώπιόν μας, ἀγαπητοί συνδαιτυμόνες, τήν παροιμιώδη κυπριακὴν εὐσέβειαν, ἡ ὁποία ἀπό τῶν ἀποστολικῶν χρόνων μέχρι σήμερον ἀνέδειξε τῇ Ἐκκλησίᾳ στρατιάν περίλαμπρον καί μεγάλην Ἀγίων, Μαρτύρων, Ἱερομαρτύρων, Ὁσίων, Ὁμολογητῶν, Πατέρων καί Διδασκάλων. Τήν εὐσέβειαν ἐκείνην, ἡ ὁποία ἀπέκλεισε παντελῶς τῆς νήσου τήν φοβερὰν δοκιμασίαν τῆς Εἰκονομαχίας, ὕψωσε πρὸς δόξαν Θεοῦ σπουδαίας βασιλικάς, καί δὴ καί μέ ἐντεῦθεν Μάρμαρα, ἐκ Προικοννήσου, περίσεμνα μοναστήρια, περικαλλεῖς ναοὺς καί σεβάσματα, διεφύλαξε μετ' ἐνθέου ζήλου τό Ὁρθόδοξον δόγμα ἀλώθητον κατὰ τήν περίοδον τῆς Φραγκοκρατίας, παρά τάς προσηλυτιστικὰς τῶν κρατούντων προσπαθείας καί τόν ἀσφυκτικόν περιορισμόν καί παραγκωνισμόν τῆς Ὁρθοδόξου Ἱεραρχίας, ἐκράτησε ζῶσαν τήν ψυχὴν τοῦ Γένους ἐν τῇ νήσῳ ἐν μέσῳ καταιγίδων πολλῶν! Φέρει ἐνώπιόν μας τήν μοναδικὴν ἀγάπην πρὸς τόν θεμελιωτὴν τῆς καθ' ἡμᾶς Βυζαντίδος Ἐκκλησίας Ἁγίον Ἀπόστολον Ἀνδρέαν τόν Πρωτόκλητον, τοῦ ὁποίου τό ὄνομα ἀπό οὐδεμίαν κυπριακὴν οἰκογένειαν ἀπουσιάζει, καί εὐχόμεθα, Μακαριώτατε, συντόμως νά καταστῇ δυνατὴ ἡ ἀναστήλωσις καί ἐπάνδρωσις τῆς περιπύστου Μονῆς τοῦ ἐν Καρπασίᾳ, ἥτις εἶναι τό μεγαλύτερον τῶν κυπριακῶν προσκυνημάτων! Μᾶς φέρει ἀκόμη ἡ ἐν μέσῳ ἡμῶν παρουσία Σας, Μακαριώτατε, τήν παράκλησιν τοῦ «υἱοῦ παρακλήσεως» Βαρνάβα, τήν φωτεινὴν ἐλπίδα τοῦ δευτέρου τάφου τοῦ τετραήμερου φίλου τοῦ Χριστοῦ Λαζάρου, τό ἔλεος τῆς Ἐλεούσης τοῦ Κύκκου, τήν κατάνυξιν τῆς Μαχαιριωτίσεως, τήν ἀσκητικὴν παράδοσιν τῆς Ἐγκλείστρας, τό ζωηφόρον φῶς τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ἀπὸ τό ὕψος τοῦ Σταυροβουνίου, τήν θεοσέβειαν τῆς Ἰσαποστόλου Ἀγίας Ἐλένης, Μητρός τοῦ Ἀγίου κτήτορος

τῆς Πόλεως ἡμῶν, ἀλλά καί τό παράπονον τῶν ἐν φυλακῇ μνημάτων καί τά πολλά δάκρυα τῶν γεγονότων τῶν τελευταίων δεκαετιῶν! Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἔνεκεν! Εὐτυχῶς, ὁ τελευταῖος λόγος δέν εἶναι ὁ λόγος τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς, ἀλλ' ὁ «καλός λόγος» τῆς παμφαοῦς αὐγῆς τῆς Μιᾶς τῶν Σαββάτων! Δι' ὅλους! Πάντοτε!

Μακαριώτατε,

Ἀπευθύνοντες Ὑμῖν διά μίαν εἰσέτι φοράν, ἀπό κέντρου ψυχῆς καί καρδίας, τό «ὡς εὖ παρέστητε» εἰς τήν Βασιλεύουσαν τῆς Ὁρθοδοξίας καί τῶν καρδιῶν μας, τήν καθέδραν τοῦ ἐν τοῖς σεβασμίοις προκατόχοις ἡμῶν Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, τοῦ ὁποίου τό ὄνομα φέρετε, εὐχαριστοῦμεν Ὑμῖν διά τήν εἰρηνικήν ταύτην ἐπίσκεψιν καί ὑψοῦμεν τό ποτήριον ὑπέρ ὑγιείας καί μακροημερεύσεώς Σας, καί ὑπέρ τῆς ἀνατολῆς καλλιτέρων ἡμερῶν δι' ὅλην τήν Κύπρον!»

Στήν προσφώνηση τοῦ Πατριάρχου ἀπάντησε ὁ Μακαριώτατος ὡς ἑξῆς:

«Παναγιώτατε,

Ἀφοῦ γίναμε ὁμοδίαιτοι στήν ψυχήν, μέ τήν ἀπόγευση τῶν ἀρρήτων πνευματικῶν καρπῶν τῆς πρό ὀλίγου παρατεθείσης Εὐχαριστηριακῆς Τραπέζης, γινόμαστε ὁμοδίαιτοι καί στό σῶμα εἰς τήν πατριαρχική, ὑλική, αὐτήν τράπεζα.

Ἡ συλλειτουργία μας ἀπετέλεσε τήν κορύφωση τῆς εἰρηνικῆς μας ἐπίσκεψης στό πάνσεπτο Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο. Θά ἦταν ἀδιανόητη μία εἰρηνική ἐπίσκεψη χωρίς συλλειτουργο τῶν Προκαθημένων τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Καί τοῦτο, γιατί ἡ εἰρήνη εἶναι εὐλογία τοῦ Θεοῦ, ὑπόθεση ἐσωτερική, εἶναι προϋπόθεση, ἀλλά καί καρπός τῆς τελέσεως τοῦ μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Μά καί ἡ τράπεζα αὐτή τῆς ἀγάπης Σας ὑποδεικνύει τήν ὁλότητα καί τό ἐνιαῖο τῆς ζωῆς καί τήν πορεία μας διά τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου τούτου πρός τόν τελικό προορισμό μας. Ἀναπτύσσει περισσότερο καί συσφίγγει τούς ἤδη ὑπάρχοντας ἀκα-

ταλύτους δεσμούς ἀδελφосύνης μεταξύ μας.

Θεωρούμε τήν εὐκαιρίαν κατάλληλη, μαζί μέ τίς εὐχαριστίες μας, τόσο γιά τήν πρόσκληση καί τή φιλοξενία, ὅσο καί γιά τούς λόγους τῆς ἀγάπης Σας, νά ἐκφράσουμε καί πάλιν τόν θαυμασμό μας γιά τό ἔργο πού ἡ Παναγιότητά Σας ἐπιτελεῖ, ὄχι μόνο στά πλαίσια τοῦ ἡγετικοῦ καί ρυθμιστικοῦ της ρόλου στόν ὀρθόδοξο κόσμο, ἀλλά καί σέ παγκόσμια κλίμακα.

Σέ μίαν ἐποχή πού παρατηρεῖται ἄγρια ἐκμετάλλευση ἀνθρώπου ἀπό ἄνθρωπο, πού γίνεται βιασμός τῆς φύσης, μέ τήν ὑπερκατανάλωση καί τήν ἀλόγιστη χρήση μή ἀνανεούμενων πηγῶν, σ' ἓνα κόσμο πού χαρακτηρίζεται ἀπό αὐξανόμενη ἐπιβάρυνση τοῦ περιβάλλοντος μέ μή ἀποικοδομούμενα ὑλικά καί τήν, ὡς ἐκ τούτου, ἐπαπειλούμενη οἰκολογική καταστροφή, ἡ ἀγαθή πρόνοια τοῦ Θεοῦ ἀνέδειξε στόν περίοπτο Οἰκουμενικό Θρόνο Ἐσᾶς, Παναγιώτατε, ἄνδρα ἄξιο καί ἱκανό νά διαδραματίσει πρωτεύοντα ρόλο στήν ἀναπλήρωση τῶν κενῶν, τά ὅποια καθημερινά αἰσθάνεται καί βιώνει ἡ ἀνθρωπότητα. Ἄνδρα μέ εὐαίσθησις οὐ τίς τυχοῦσες, ἀντιλαμβανόμενον ἐγκαίρως τούς κινδύνους καί ἀποτρέποντα τά ἀδιέξοδα.

Στήν ἐποχή τῆς ἐπικίνδυνης παγκοσμιοποίησης, ὄχι μόνο τοῦ ἐμπορίου, ἀλλά καί τῶν ἡθῶν καί τῶν ἀξιῶν, ὅπου παρατηρεῖται ἄκρατος ἐωσφορικός ἐγωϊσμός, κρίση πνευματική, καί ἔκδηλη τάση πρός ἐπιστροφή σ' ἓνα θρησκευτικό πρωτογονισμό, ἐκτιμούμε ὅλως ἰδιαίτέρως τίς προσπάθειές Σας γιά εὐαισθητοποίηση τόσο τῶν ἡγετῶν τοῦ κόσμου, ὅσο καί τῶν ἀπλῶν ἀνθρώπων, σέ θέματα ὄχι μόνο διάσωσης τοῦ περιβάλλοντος, ἀλλά καί ἐπιστροφῆς στίς γνήσιες εὐαγγελικές ἀρχές. Ἡ προβολή τοῦ Εὐαγγελίου στίς πνευματικές συντεταγμένες τοῦ σημερινοῦ κόσμου, μέ τρόπο πού, χωρίς νά ἀλλοιώνονται οἱ ἀπαρασάλευτες ἀρχές του, νά εἶναι προσαρμοσμένες στίς σύγχρονες πολιτισμικές τάσεις, ἔχει καταστεῖ καθημερινό μέλημά Σας.

Ἡ παγκοσμιοποίηση καί ἡ ραγδαία ἐκκοσμίκευση, πού αὐτή συνεπάγεται, ἔχει ὡς συνέπεια τήν ἐξασθένηση τῆς ἀξίας τῆς

Παράδοσης, πού πολλές φορές ὄχι μόνο ἀμφισβητεῖται, ἀλλά καί ἀπορρίπτεται. Εὐθύνη δική μας, τῶν Προκαθημένων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, εἶναι νά τονίζουμε τήν ἀξία τῆς Παράδοσης ὄχι ὡς μουσειακοῦ ἀγαθοῦ, οὔτε ὡς ἐπιστροφῆς σέ παρωχημένους τρόπους ζωῆς, ἀλλά ὡς σταθερῆς βάσης γιά τήν πρὸς τὰ πρόσω πορεία καί τήν ἡθική τελείωση. Σᾶς παρακολουθοῦμε καί σ' αὐτόν τόν τομέα καί παραδειγματιζόμαστε.

Εἴμαστε πρόθυμοι νά ἀναλάβουμε, μαζί Σας, τήν προσπάθεια, γιά νά βοηθήσουμε τόν σύγχρονο ἄνθρωπο. Νά τόν ἀπαλλάξουμε ἀπό τόν ξηρό ὀρθολογισμό καί τήν παράδοση στήν ὕλη. Νά τόν στρέψουμε πρὸς τόν Θεό καί τό συνάνθρωπο. Νά τοῦ πλατύνουμε, ὅπως ἔχουμε χρέος, τοὺς πνευματικούς ὁρίζοντες. Καί ἀκόμη, νά συμβάλουμε «ὅση ἡμῖν δύναμις» στήν προσπάθεια τῆς καταλλαγῆς καί τῆς ἐπικράτησης τῆς εἰρήνης μεταξύ τῶν λαῶν.

Μέ τίς σκέψεις αὐτές ἐγείρουμε τό ποτήριο αὐτό εἰς ὑγείαν τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος, εὐχόμενοι συνάμα πολύχρονη καί ἀγλαόκαρπη τήν Πατριαρχεῖα Αὐτῆς».

Τό ἀπόγευμα ἐπισκεφθήκαμε τήν Ἀγία Σοφία, τήν ἐκκλησία - σύμβολο τῶν Πανελλήνων. Εἶναι ἀδύνατο ὁ ὁποιοσδήποτε τουρίστας νά ἐπισκεφθεῖ τήν Κωνσταντινούπολη καί νά μὴ περάσει ἀπὸ τήν Ἀγία Σοφία, τό θαῦμα ὅλων τῶν αἰώνων. Πολύ περισσότερο ἓνας χριστιανός δέν θά μπορούσε νά παρακάμψει τήν Ἀγία Σοφία, τόν χώρο πού γιά σχεδόν χίλια χρόνια λατρευόταν ὁ ἀληθινός Θεός, στό πέρασμά του ἀπὸ τήν Πόλη. Γιά ἓνα Ἑλληνα, ὅμως, εἶναι ἀδιανόητο ἓνα προσκύνημα στή «Βασιλεύουσα τῆς Ὁρθοδοξίας καί τῶν καρδιῶν μας», ὅπως λέγει ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης, χωρίς ἓνα σταθμό ἐκεῖ πού συμπυκνώνεται ἡ Ἱστορία τοῦ γένους μας. Ἔτσι καί ἐμεῖς, πήγαμε ἐκεῖ, «νά κλάψουμε τὰ πάθη τῆς Φυλῆς μας», ὅπως εἶπε καί ὁ Μακαριώτατος, τό πρωῒ στό συλλεΐτουργο στή Ζωοδόχο Πηγὴ τοῦ Βαλουκλῆ.

Τό ἐξωτερικό τῆς Ἀγίας Σοφίας, χωρίς αὐτό νά σημαίνει ὅτι μᾶς συγκινεῖ λιγότερο, δίνει τήν ἐντύπωση ἑνὸς ὀγκώδους οἰκο-

δομικοῦ συνόλου. Τό ἐσωτερικό, ὅμως, μέ τή λειτουργία τοῦ φωτός πού ἀπό τά ἔξω καταυγάζει τό ἐσωτερικό, ἡ ἐπιμελημένη διακόσμηση μέ πολύτιμα μάρμαρα, πολύχρωμα καί λαμπερά ψηφιδωτά, ὅσο καί ἂν πολλά μένουν ἀκόμη καλυμμένα, καί ἄλλοι χῶροι μολύνονται ἀφύσικα ἀπό ρητά τοῦ Κορανίου, ἐκφράζει μία λεπτή αἰσθητική καί τονίζει τήν ἀντίληψη ὅτι ἡ ὁμορφιά πηγάζει μέσα ἀπό τό μνημεῖο, ὅπως μαθαίναμε στά μαθητικά μας χρόνια. Κάθε βῆμα μέσα στόν ὑπέροχο αὐτό ναό, ἔστω καί ἂν τόν ὀνομάζουν σήμερα Μουσεῖο, σέ μεταφέρει σέ ἄλλους κόσμους. Τά κιονόκρανα μέ τά μονογράμματα τοῦ Ἰουστινιανοῦ καί τῆς Θεοδώρας, τό ψηφιδωτό τοῦ Λέοντα Στ' τοῦ Σοφοῦ, πάνω ἀπό τή βασιλείο Πύλη, τό πορτραῖτο τοῦ ἀδελφοῦ του καί συναυτοκράτορα Ἀλεξάνδρου στό βόρειο ὑπερῶο, τό ψηφιδωτό ὅπου ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος καί ὁ Ἰουστινιανός προσφέρουν στή Θεοτόκο τήν Πόλη καί τήν Ἀγία Σοφία ἀντίστοχα, πάνω ἀπό τή νότια εἴσοδο στόν ἐσώ-νάρθηκα, σέ κάνουν πρός στιγμή νά ξεχάσεις τή θλιβερή πραγματικότητα καί νά μεταφερθεῖς στίς ἔνδοξες ἡμέρες τῆς αὐτοκρατορίας. Μά καί οἱ παραστάσεις τοῦ αὐτοκράτορα Κωνσταντίνου Θ' τοῦ Μονομάχου καί τῆς συζύγου του Ζωῆς, τοῦ Ἰωάννου Β' τοῦ Κομνηνοῦ καί τῆς συζύγου του Εἰρήνης, ἀλλά καί ἡ ἄλλη παράσταση τοῦ υἱοῦ τους Ἀλέξιου, σέ κρατοῦν στό ὄνειρο καί στήν ἐλπίδα, παρά τό ὅτι νιώθεις τό θλιβερό τέλος. Ἐκεῖ πού καθηλώνεσαι, ὅμως, πραγματικά εἶναι στή Μεγάλη Δέηση. Αὐθόρμητα ἐνώνεις καί ἐσύ τήν προσευχή σου μέ τίς ἀντίστοιχες τῆς Θεοτόκου καί τοῦ Προδρόμου πρός τόν Χριστό γιά ἀπαλλαγή καί τοῦ ναοῦ καί τῆς Πόλης ἀπό τό μίasma. Κάπως παρήγορο, σκέφτεσαι, εἶναι τό γεγονός πῶς μετά ἀπό τόσους αἰῶνες κυριαρχίας τῶν Τούρκων καί τίς τόσες περιπέτειές της, ἡ Ἀγία Σοφία κρατᾷ τήν ταυτότητά της, ἀκόμη καί στά στόματα καί στίς πινακίδες τῶν Τούρκων: «Aya Sofya».

Κάποια στιγμή προσγειωνόμαστε στή θλιβερή πραγματικότητα. Ἀφήνουμε πίσω τό κτίσμα-σύμβολο καί ἐπιστρέφουμε στό ξενοδοχεῖο. Δέν εἴχαμε ἐξάλλου, καιρό, γιατί στίς 7.00' μ.μ. θά

έρχόταν στο ξενοδοχείο ὁ Παναγιώτατος, γιά νά μεταβοῦμε μαζί του στά Θεραπεία, στό σπίτι του, ὅπου παρέθετε δείπνο πρός τιμή τοῦ Μακαριώτατου. Εἶναι ἓνα ωραῖο ἐξοχικό, σέ ἀριστοκρατική περιοχή, τό ὁποῖο, ὅπως μᾶς πληροφόρησε ὁ Παναγιώτατος, κάποιος ὁμογενής τοῦ ἐξωτερικοῦ τό ἀγόρασε καί τό πρόσφερε στό Πατριαρχεῖο, ὡς κατοικία τοῦ ἐκάστωτε Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Μένει ἐκεῖ, ὅπως μᾶς εἶπε ὁ ἴδιος, μιά ἢ δύο τό πολύ βραδιές τῆς ἐβδομάδος. Τίς ἄλλες μέρες μένει στό Πατριαρχεῖο, λόγω τοῦ φόρτου ἐργασίας πού ἔχει. Εἴχαμε καί ἐκεῖ μιά νέα ἐμπειρία. Εἶδαμε τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη στήν πολύ ἀνθρώπινη διάστασή του, νά περιποιεῖται, μέ πολλές φιλοφρονήσεις, τόν Μακαριώτατο καί ὅλους ἐμᾶς, τούς προσκεκλημένους του. Καί ὕστερα νά μᾶς κατευοδώνει, δίνοντας δῶρα στόν καθένα μας.

Τήν ἐπομένη, Δευτέρα 19 Ἀπριλίου, στίς 10.00' π.μ. ἔγιναν, στό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, οἱ ἐπίσημες συνομιλίες τῶν Ἀντιπροσωπειῶν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Μαζί μέ τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη παρακάθησαν στίς συνομιλίες ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως οἱ Μητροπολίτες Πέργης, Περγάμου καί Φιλαδελφείας, καθώς καί ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καί ὁ Ὑπογραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἀπό πλευρᾶς Ἐκκλησίας Κύπρου μαζί μέ τόν Μακαριώτατο παρακαθήσαμε καί οἱ τρεῖς Ἀρχιερεῖς πού τόν συνοδεύαμε στό ταξίδι του.

Ὁ Παναγιώτατος ἔκαμε, στήν ἀρχή, μίαν ἱστορική ἀνασκόπηση τῶν σχέσεων τῶν δύο Ἐκκλησιῶν καί ἀνέφερε συμπερασματικά ὅτι οἱ σχέσεις αὐτές ὑπῆρξαν πάντα ἀγαστές. Εὐχαρίστησε, στή συνέχεια, τόν Μακαριώτατο, τόσο γιά τή φιλοξενία στήν Κύπρο τοῦ διαλόγου Ὁρθόδοξων-Ρωμαιοκαθολικῶν τόν περασμένο Ὀκτώβριο, ὅσο καί γιά τίς δηλώσεις καί τήν ὅλη στάση του στό θέμα τοῦ διαλόγου αὐτοῦ. Ὁ Πατριάρχης ζήτησε στή συνέχεια νά ἐνημερωθεῖ γιά τήν ἐπικείμενη ἐπίσκεψη τοῦ Πάπα στήν Κύπρο, καθώς καί γιά τήν πορεία τῶν συνομιλιῶν γιά ἐπίλυση τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος.

Ὁ Μακαριώτατος ἔκανε ἀδρομερῇ ἀλλά πλήρη ἀναφορά στό ἐθνικό μας θέμα καί στίς προοπτικές ἐπίλυσής του, εὐχαρίστησε τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο γιά τή στήριξη πού παρέσχε στήν Ἐκκλησία τῆς Κύπρου σέ δύσκολες περιστάσεις καί κατατόπισε τόν Παναγιώτατο γιά τό πρόγραμμα τῆς ἐπίσκεψης τοῦ Ποντίφηκα στήν Κύπρο. Στή συνέχεια, ὁ Μακαριώτατος ἔθεσε ἐνώπιον τῆς Α.Θ.Π. τό θέμα τῆς θέσης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου στή Δίπτυχα. Ἐχουσα κατοχυρωμένο τό Αὐτοκέφαλό της ἀπό τήν Γ' Οἰκουμενική Σύνοδο, ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου, ἀνέφερε ὁ Μακαριώτατος, εἶχε περίοπτο θέση ἀνάμεσα στίς ἄλλες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες, κατέχουσα τήν 5η θέση, μετά τά τέσσερα Πεσβυγενῇ Πατριαρχεῖα. Ἀφότου, ὅμως, ἄρχισε ἡ ἀνακήρυξη ἄλλων Ἐκκλησιῶν εἰς Πατριαρχεῖα (τόν 16ον αἰῶνα τῆς Ρωσίας, τόν 20ό αἰῶνα τῆς Σερβίας, τῆς Ρουμανίας, τῆς Βουλγαρίας καί τῆς Γεωργίας) ἡ θέση μας ἄρχισε νά διολισθαίνει μέχρι τήν 10η πού ἔχουμε σήμερα. Θεωροῦμε ἄδικη καί ἀπαράδεκτη αὐτήν τή θέση, εἶπε ὁ Μακαριώτατος, γι' αὐτό καί προτιθέμεθα νά ἐγείρουμε τό θέμα στήν προπαρασκευαστική διάσκεψη, πού θά γίνει ἐντός τοῦ ἔτους στή Γενεύη. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου, τόνισε ὁ Μακαριώτατος, διαθέτει Ἀποστολικότητα - τρεῖς Ἀπόστολοι ἵδρυσαν τήν Ἐκκλησία μας, ὁ Βαρνάβας, ὁ Παῦλος καί ὁ Μᾶρκος -, ἀγιότητα βίου, μέ ἀγίους παγχριστιανικῆς ἐμβέλειας, καί, σήμερα, πλήρη Σύνοδο. Ἐμεῖς, συνέχισε ὁ Μακαριώτατος, δέν διακρίνουμε καμιά διαφορά μεταξύ ἀρχηγοῦ Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας, εἴτε αὐτός φέρει τόν τίτλο τοῦ Πατριάρχη, εἴτε τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, εἴτε τοῦ Μητροπολίτου. Θεωροῦμε ὡς βασικό κριτήριο, γιά τή θέση μιᾶς Ἐκκλησίας στή σειρά τῶν Διπτύχων, τόν χρόνο ἀπόκτησης τοῦ Αὐτοκεφάλου της.

Ὁ Παναγιώτατος σημείωσε ὅτι θά ὑπάρξουν δυσκολίες, γιατί καμιά Ἐκκλησία δέν φαίνεται νά συναινεῖ σέ ὑποβιβασμό τῆς θέσης της, γι' αὐτό καί προέτρεψε ὅπως ἀρχίσουμε διμερεῖς ἐπαφές μέ τίς ὑπόλοιπες Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες. Ὁ Παναγιώτατος ἀνέφερε ὅτι ὁ ἴδιος καί τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο βλέπουν μέ

κατανόηση καί πολλή συμπάθεια τό αίτημα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου καί ἐλπίζουν ὅτι θά βρεθεῖ ἱκανοποιητική λύση γι' αὐτό. Μετά τίς συνομιλίες, πού διήρκεσαν δυό ὥρες, ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης, ἐκφράζοντας τήν ἀμοιβαία κατανόηση, συνεργασία καί ἐμπιστοσύνη μεταξύ τῶν δυό Ἐκκλησιῶν, δήλωσε στούς δημοσιογράφους: «Εἶναι ἀρμονικές οἱ σχέσεις μας. Δέν μᾶς χωρίζει τίποτε μέ τήν Ἐκκλησία τῆς Κύπρου καί αὐτό φαίνεται καί ἀπό τά πρόσωπά μας πόσο χαρούμενα εἶναι».

Ἀμέσως μετά, συνοδευόμενοι ἀπό τήν Α.Θ.Π. τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη καί ἄλλους κληρικούς τοῦ Πατριαρχείου, μεταβήκαμε στή νῆσο Χάλκη καί μέ ἅμαξες - τό μόνο μεταφορικό μέσο στό νησί - ἀνεβήκαμε στό «Λόφο τῆς Ἑλπίδος», ὅπου βρίσκεται ἡ Μονή τῆς Ἀγίας Τριάδος καί ἡ ξακουστή Θεολογική Σχολή τῆς Χάλκης. Ἡ Σχολή παραμένει κλειστή ἀπό τό 1971, ὕστερα ἀπό ἀπόφαση τοῦ Τουρκικοῦ κράτους, μέσα στά πλαίσια τῆς πολιτικῆς του γιά ἐξόντωση τῆς Ὁμογένειας καί στραγγαλισμό τοῦ Πατριαρχείου. Ἐν τούτοις, τά πάντα στή Σχολή βρίσκονται σέ ἐτοιμότητα γιά ἄμεση ἐπαναλειτουργία.

Ὁ Παναγιώτατος ξενάγησε τόν Μακαριώτατο καί τή συνοδεία του πρῶτα στούς κήπους καί τόν περίβολο τῆς Μονῆς, μεταφέροντας σ' ὅλους τίς μνῆμες καί τά βιώματά του, καθῶς καί τίς προσωπικές του ἀναμνήσεις, ἀπό τό ἔνδοξο παρελθόν τῆς Σχολῆς. Ὁ ἴδιος εἶναι ἀπόφοιτος τοῦ 1961, διετέλεσε δέ καί βοηθός Σχολάρχης, μετά τή συμπλήρωση τῶν σπουδῶν του στό ἐξωτερικό. Στή συνέχεια, πήγαμε στό Καθολικό τῆς Μονῆς, ὅπου ἐψάλη τό «Χριστός Ἀνέστη» καί τό ἀπολυτίκιο «Εὐλογητός εἶ, Χριστέ ὁ Θεός ἡμῶν...» καί ὁ Μακαριώτατος ἄκουσε μέ προσοχή τήν ξενάγηση ἀπό τόν Ἡγούμενο τῆς Μονῆς, Μητροπολίτη Μοσχονησιῶν Ἀπόστολο. Ἀφοῦ προσκυνήσαμε τόσο τίς ἅγιες εἰκόνες στό τέμπλο, ὅσο καί στήν ἀγία Τράπεζα, προσκυνήσαμε καί περιεργαστήκαμε ἰδιαίτερα τήν ἐφέστιο εἰκόνα τῆς Μονῆς, τήν εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Πausολύπης, πού εἶναι ἀμφιπρόσωπη. Στή μιᾷ πλευρά παριστάνεται στό κέντρο ἡ Θεοτόκος, ἐνῶ στόν

περίγυρο υπάρχουν οί παραστάσεις του Δωδεκαόρτου, καί στήν ἄλλη πλευρά ἀπεικονίζεται ἡ Σταύρωση τοῦ Χριστοῦ.

Ἀκολούθησε γεῦμα στήν τράπεζα τῆς Σχολῆς, πού διατηρεῖται ἔτοιμη γιά τήν ὑποδοχή τῶν φοιτητῶν, διαρρυθμισμένη, ἀκόμη, καί μέ τά ἔτη φοίτησής τους. Στη συνέχεια ἀνεβήκαμε στήν αἴθουσα τελετῶν, ὅπου ἀνάμεσα στά πορτραῖτα τῶν Πατριαρχῶν, τῶν Σχολαρχῶν καί τῶν Καθηγητῶν τῆς Σχολῆς, ὁ Μη-

Ὁ Μητροπολίτης Μοσχονησίων Ἀπόστολος, Ἡγούμενος τῆς Μονῆς Ἁγίας Τριάδος, προσφέρει στόν Μακαριώτατο τό δῶρο του, στήν αἴθουσα τελετῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης.

τροπολίτης Μοσχονησίων ὑποδεχόμενος, ἐπισήμως, τόν Μακαριώτατο, χαρακτήρισε τήν ἐπίσκεψή του ἱστορική, ἀφοῦ γιά τά τελευταῖα, τουλάχιστον, ἑκατόν χρόνια, εἶναι ἡ πρώτη ἐπίσκεψη Προκαθημένου τῆς Κυπριακῆς Ἐκκλησίας. «Ἡ ἐπίσκεψίς σας», πρόσθεσε ὁ Σεβασμιώτατος, «ὑπογραμμίζει τήν κοινή ἀποστολική καταγωγή ἀμφοτέρων τῶν Ἐκκλησιῶν καί τονίζει τούς ἄρρη-

κτους δεσμούς τους ακόμη και σέ δίσεκτους χρόνους, όχι μόνο από ἐκκλησιαστικῆς πλευρᾶς, καθώς», πρόσθεσε, «τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, ἡ ὁμογένεια ἐδῶ καί ἡ Θεολογική Σχολή βρέθηκαν νά συμπάσχουν μαζί μέ τήν Ἐκκλησία τῆς Κύπρου. Ἡ ἀνάθεση πάσης ἐλπίδος στά χέρια καί στό ἔλεος τοῦ Θεοῦ», συνέχισε, «ἐπέτρεψε στή Θεολογική Σχολή νά παραμείνει, ὑπό δυσμενεῖς συνθῆκες, ἔπαλξη καί ὀχυρό ὀρθοδόξου ἐκκλησιαστικῆς μαρτυρίας καί ἐναγωνίως νά περιμένει τήν ἐπαναλειτουργία της».

Ὁ Μητροπολίτης Μοσχονησίων πρόσφερε στόν Μακαριώτατο, ὡς δῶρο, ἕνα δίσκο μέ ἐγγάρακτη τήν εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Παμμακαρίστου.

Ὁ Μακαριώτατος, ἀπαντώντας, ἀνέφερε μεταξύ ἄλλων καί τά ἑξῆς: «Ἀνηφορίζοντας πρός τή Θεολογική Σχολή τῆς Χάλκης θεωροῦσα τήν παρουσία μου ἐδῶ ὡς μιά χρεωστική παρουσία, γιά νά ἀνταποδώσω τά ὀφειλόμενα. Γνωρίζουμε τή μεγάλη προσφορά τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης πρός τήν Ἐκκλησία τῆς Κύπρου, ἀφοῦ καί στίς μέρες μας πολλοί Χαλκῖτες Θεολόγοι προσφέρουν, ἀκόμη, ὑπηρεσίες στήν Ἐκκλησία τῆς Κύπρου. Καί ἤρθαμε, ἀκριβῶς, ἐδῶ γιά νά ποῦμε ἕνα μεγάλο εὐχαριστῶ στόν ἐκπρόσωπο τῆς Σχολῆς καί νά εὐχηθοῦμε ὅπως τό συντομότερο δυνατό ἡ Σχολή ἀνοίξει τίς πύλες της καί δεχθεῖ φοιτητές, μάλιστα καί ἀπό τήν Κύπρο. Θά εἶναι γιά ἐμᾶς, όχι μόνο γιά τό Πατριαρχεῖο, ἀλλά καί γιά τήν Ἐκκλησία τῆς Κύπρου, εὐλογία Θεοῦ νά ἀνοίξει ἡ Σχολή».

Ὁ Μακαριώτατος ὑπογράμμισε πῶς «οἱ φοιτητές δέν λάμβαναν μόνο γνώσεις ἀπό τή Σχολή τῆς Χάλκης, ἀλλά καί ἦθος καί στήριζαν τήν πορεία τῆς ζωῆς τους σέ ἰδανικά καί ἀξίες καί βάδιζαν στό πνεῦμα τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ».

Σχολιάζοντας τήν τελευταία φράση τοῦ Μακαριωτάτου, ὁ Παναγιώτατος ἐπεσήμανε τήν ἰδιαιτερότητα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης, λέγοντας ὅτι «οἱ φοιτητές ἐδῶ εἶχαν λειτουργική ζωή, πού μύριζε λιθάνι, καί ζοῦσαν βιωματικά στό ναό ὅσα διδάσκονταν στίς αἰθουσες διδασκαλίας».

Ἀφοῦ ξεναγηθήκαμε στήν πολύ ἀξιόλογη Βιβλιοθήκη τῆς Σχολῆς, στίς αἰθουσες διδασκαλίας καί στούς κοιτῶνες τῶν φοιτητῶν, ὁ Πατριάρχης μᾶς φιλοξένησε γιά λίγο στά «Πατριαρχικά δώματα», στό διαμέρισμά του στή Σχολή. Εἶναι ἕνα ἀπέριττο γραφεῖο μέ ἕνα ἐξίσου ἀπέριττο ὑπνοδωμάτιο, τά ὁποῖα ἔχουν, ὅμως, εἰδυλλιακή θέα. Ἕνα τοπίο, πράγματι, γιά μελέτη. Ὁ Πατριάρχης μᾶς ἐξομολογεῖται ὅτι θά περιμένει καί φέτος. Τό 2011

*Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου καί τά μέλη
τῆς Κυπριακῆς Ἀντιπροσωπείας στά προπύλαια τῆς Θεολογικῆς
Σχολῆς Χάλκης.*

συμπληρώνονται σαράντα χρόνια ἀπό τό κλείσιμο τῆς Σχολῆς. Ἄν μέχρι τότε δέν δοθεῖ ἄδεια ἐπαναλειτουργίας της, θά προσφύγει στό Εὐρωπαϊκό Δικαστήριο Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων. Εἶναι καιρός πιά...

Κατεβαίνοντας ἀπό τόν «λόφο τῆς Ἑλπίδος», πάλι μέ τίς ἅμα-

ξες, διερωτᾶσαι, κατ' ἄνθρωπον σκεπτόμενος, ἂν ὑπάρχει πλέον ἐλπίδα γιά τό ἐλληνικό στοιχεῖο. Πρίν λίγα χρόνια δέν ὑπῆρχε Τοῦρκος στό νησί. Ἦσαν ὅλοι Ἕλληνες. Σήμερα ἐλάχιστοι Ἕλληνες παραμένουν. Τά ἴδια καταθλιπτικά συναισθήματα μᾶς ἀκολουθοῦν καί στό πλοιάριο, στή διάρκεια τῆς ἐπιστροφῆς στήν Πόλη. Ὁ Πατριάρχης κάθεται ἀπέναντί μας, μιά τραγική φιγούρα, πού ἐνσαρκώνει τόν πόνο τῆς Ρωμηοσύνης, ἕνα μαρτύριο ἔξι, σχεδόν, αἰώνων.

Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου καί τά μέλη τῆς Κυπριακῆς Ἀντιπροσωπείας στό Γεν. Προξενεῖο τῆς Ἑλλάδος στήν Κωνσταντινούπολη.

Μετά ἀπό μικρή ἀνάπαυση στό ξενοδοχεῖο, πήγαμε στό Ἑλληνικό Προξενεῖο τῆς Κωνσταντινούπολης, ὅπου ὁ Γενικός Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος στήν Κωνσταντινούπολη κ. Βασίλειος Μπορνόβας παρέθεσε ἐπίσημο δεῖπνο στόν Μακαριώτατο καί στή συνο-

δεία του. Τό Προξενεῖο βρίσκεται σέ κεντρικότατο δρόμο τῆς περιοχῆς Ἀγίας Τριάδος Πέραν, ὅπου πρίν τά Σεπτεμβριανά τοῦ 1955 κυριαρχοῦσε τό ἐλληνικό στοιχεῖο. Τό ἴδιο τό Προξενεῖο ἦταν ἀνέκαθεν περιουσία ἐλληνικῆς ἰδιοκτησίας.

Ὁ Γενικός Πρόξενος καλωσῶρισε μέ θερμά λόγια τόσο τόν Παναγιώτατο, ὅσο καί τόν Μακαριώτατο, καί διέγραψε τόν σημαντικό καί μοναδικό ρόλο πού ἔχει νά διαδραματίσει τό Ἑλληνικό Προξενεῖο στήν Κωνσταντινούπολη. Ἀνταπάντησε ὁ Μακαριώτατος, εὐχαριστώντας γιά τή φιλοξενία.

Μέ τό ἐπίσημο δεῖπνο στό Ἑλληνικό Προξενεῖο ἔληξε καί ἡ Εἰρηνική Ἐπίσκεψη τοῦ Μακαριωτάτου στήν Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο. Ἐπιστρέφοντας στό ξενοδοχεῖο, ὁ Παναγιώτατος ἀποχαιρέτησε τόν Μακαριώτατο καί ὅλους ἐμᾶς, τή συνοδεία του, καί ἐμεῖς ἐτοιμαστήκαμε γιά τήν ἐπιστροφή.

Τό πρωί τῆς Τρίτης ὁ Μητροπολίτης Πέργης Εὐάγγελος μᾶς συνόδευσε, ἐκ μέρους τοῦ Πατριάρχου, στό ἀεροδρόμιο, ἀπ' ὅπου ἀναχωρήσαμε γιά τίς Ἀθῆνες. Ἐκεῖ ὑπεδέχθη τόν Μακαριώτατο ὁ Μητροπολίτης Ζακύνθου, ὁ ὁποῖος εἶχε ἀναχωρήσει ἀπό τήν Κωνσταντινούπολη τό πρωί τῆς προηγούμενης ἡμέρας.

Μέ τή συνοδεία τοῦ Μητροπολίτου Ζακύνθου μεταβήκαμε στό ξενοδοχεῖο «Ἡλέκτρα», ὅπου ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Ἱερώνυμος μᾶς παρέθεσε γεῦμα. Ἀργά τό ἀπόγευμα ἐπιστρέψαμε μέ πτήση τῶν Κυπριακῶν Ἀερογραμμῶν στή Λάρνακα.

Σέ δηλώσεις πρός τούς δημοσιογράφους, πού τόν ἀνέμεναν στό ἀεροδρόμιο Λάρνακος, ὁ Μακαριώτατος ἀνέφερε πῶς ἡ Εἰρηνική Ἐπίσκεψή του στήν Κωνσταντινούπολη δέν μπορεῖ νά συγκριθεῖ μέ καμιά ἄλλη ἐπίσκεψή του σέ ὁποιαδήποτε ἄλλη Ἐκκλησία. *«Ζήσαμε ὅλοι», εἶπε, «στιγμές ἔντονης συγκίνησης. Βιώσαμε αἰσθήματα πρωτόγνωρα. Χαρήκαμε, γιατί τόσα χρόνια τό Πατριαρχεῖο μας ζεῖ καί φωτίζει τήν Ὁρθόδοξη Οἰκουμένη. Ταυτόχρονα κλαύσαμε γιά τίς ταλαιπωρίες πού ὑφίσταται καί τά προ-*

σκώμματα πού τίθενται καθημερινά σ' αὐτό. Δέν σταματοῦμε, ὅμως, στήν ἀπαισιοδοξία. Ὑπάρχει ὁ Θεός, ὁ ὁποῖος, ὅσο καί ἂν δέν τό καταλαβαίνουμε, καθοδηγεῖ τήν Ἱστορία κατά τό θέλημά Του».

Εἶναι ἡ πιό πάνω δήλωση τοῦ Μακαριωτάτου πηγῇ αἰσιοδοξίας καί γιά μᾶς στήν Κύπρο, πού συναντοῦμε παρόμοιες δυσκολίες, καί γιά τούς ἐκεῖ Ἀκρίτες τοῦ Ἑλληνισμοῦ καί φύλακες τῶν ἱερῶν τῆς πίστες μας.

Μετά τήν ἐπιστροφή του στήν Κύπρο, ὁ Μακαριώτατος ἀπέστειλε τήν πιό κάτω εὐχαριστήρια ἐπιστολή πρὸς τόν Παναγιώτατο:

«Παναγιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καί Οἰκουμενικέ Πατριάρχα, λίαν ἡμῖν ἀγαπητέ καί περισπούδαστε ἀδελφέ καί συλλειτουργέ, κύριε Βαρθολομαῖε, τήν Ὑμετέραν γερασμιωτάτην Παναγιότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Βαθύτατα συγκινημένοι ἐκ τῆς εἰρηνικῆς ἡμῶν ἐπισκέψεως εἰς τό πρωτόθρονον καί σεπτόν ἡμῶν Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως, χάριτι καί εὐλογίαις τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ, ἐπανήλθομεν αἰσίως οἴκαδε.

Ἰδιαιτέραν θέσιν εἰς αὐτάς τάς ἀλησμονήτους ἀναμνήσεις διακαίως διακατέχουσι τά αἰσθήματα τῆς ἀγάπης καί τῆς ἀβραμιαίας φιλοξενίας, ἅτινα ἡ Ὑμετέρα γερασμιωτάτη Παναγιότης τοσοῦτον πλουσιοπαρόχως ἐξεδήλωσε πρὸς ἡμᾶς τε καί πρὸς τήν τιμίαν Συνοδείαν ἡμῶν καθ' ὅλην τήν διάρκεια τῆς ἐκεῖ παραμονῆς ἡμῶν. Ἡ περίσσεια αὕτη τῶν αἰσθημάτων τῆς ἀγάπης τῆς Ὑμετέρας Κορυφῆς, μεθ' ὧν Αὐτή ἐπλήρωσε τάς ψυχάς ἡμῶν, ὠθεῖ ἡμᾶς ἵνα ἐκφράσωμεν καί γραπτῶς πρὸς Αὐτήν τάς ἐκ μέσης καρδίας ὀφειλομένας εὐχαριστίας ἡμῶν τε προσωπικῶς, καί τῶν τιμίων Συνοδῶν ἡμῶν. Θερμῶς παρακαλοῦμεν, προσέτι, ὅπως ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης διαβιβάσῃ τάς θερμοτάτας ἡμῶν εὐχαριστίας καί πρὸς τήν περί Αὐτήν Ἱεραρχίαν, καί πρὸς τό αὐτόθι χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας, διά τήν εὐγέ-

νειαν τῶν αἰσθημάτων ἀγάπης, μεθ' ὧν ἅπαντες περιέβαλον τήν ἐκεῖ ἐπίσκεψιν ἡμῶν.

Ὅλοψύχως εὐχόμενοι ὅπως συντόμως ἡμεῖς τε προσωπικῶς, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου καί ὁ λαός ἡμῶν ἔχωμεν τήν ἰδιαίτεραν χαράν, τήν ὑψίστην τιμήν καί τήν ἐξαιρετικήν εὐλογίαν νά ὑποδεχθῶμεν τήν Ὑμετέραν γερασμιωτάτην Παναγιότητα, ἐπισκεπτομένην ἐπισήμως, μετά τῆς τιμίας Συνοδείας Αὐτῆς, τήν νῆσον ἡμῶν, ὀλοθύμως δεόμεθα ὅπως ὁ Ἀναστάς Κύριος μακροημερεύῃ μέν, ὑγιαίνῃ καί ἐνισχύῃ Αὐτήν εἰς τήν ἐπιτέλεσιν τῶν ὑψηλῶν καί μεγαλεπιβόλων Αὐτῆς βουλευμάτων ὑπέρ τῆς εὐκλείας καί τῆς δόξης τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, πλουσίας δ' ἐπικαταπέμψῃ τῷ κατ' Αὐτήν μαρτυρικῷ Οἰκουμενικῷ Θρόνῳ τάς εὐλογίας, χάριτας καί δωρεάς Αὐτοῦ, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς καθόλου Ὁρθοδοξίας.

Ἐπί δέ τούτοις ἀπονέμομεν καί αὖθις τῇ Ὑμετέρᾳ Θεοφρουρήτῳ Κορυφῇ τόν ἐν Χριστῷ Ἀναστάντι ἀσπασμόν ἡμῶν καί διατελοῦμεν,

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Κύπρου,
τῇ 26ῃ Ἀπριλίου 2010,

Τῆς Ὑμετέρας γερασμιωτάτης Παναγιότητος
ἀγαπητός καί ὀλοπρόθυμος ἐν Χριστῷ Ἀναστάντι ἀδελφός
† Ο ΚΥΠΡΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ»
